

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — — — 4.— koruny.
 Na pol roka — — — — 2.— „
 Na štvrt' roka — — — — 1.— „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Za vydanie zodpovedný
JÁN MOLNÁR, prälát

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Kšeftárski vyslanci pracovnej strany.

Stránok spojenej opozície heslom je purifikácia, čistenie a zahatenie každého druhu neriadov na celom obore verejného života. Týmto cieľom neuprositeľnou prísnosťou zakročujú proti kšeftárstvu, aké jednotliví vyslanci krajinskí prevádzajú s vyslaneckými mandátmi. V zasadnutí snemovne 20. marca vydržiavanom, strany spojenej opozície spoločným uzavretím oznámily znovu viacej pádov inkompatibility, nesrovnalosti s ablegátstvom, a z kresťanskej ľudovej strany nasledovnou rečou predniesol a odôvodnil to krajinský poslanec okresu šárvárskeho

Karol Huszár:

Ctená Snemovňa! Už od viac mesiacov v oprávnenej rozčúlenosti celú krajinu udržujú tie obžaloby, aké tlač, toto forum verejnosti, zdvihla proti parlamentu uhorskému. Je to záujmom tak opozície, ako aj väčšiny, aby auktorita a prestíža uhorského parlamentu obrátené boly tým

Sedmibolestná Panna Maria.

spôsobom, aby všetky pred verejnosťou zdvihnuté také obžaloby úplnou dokonalosťou podvrátil sám parlament.

Predseda: Pána vyslanca o to musím prosiť, aby svoje obžaloby predniesol. Pri oznámení nesrovnalosti neslobodno dlhšiu reč držať.

Karol Huszár: Nebudem dlhšiu reč držať. Za päť minút som hotový. Keby ma pán predseda nebol v reči pretrhol, snáď by som už aj na túto záležitosť poťažné paragrafy bol prečítal. (Výkrik z pravej strany.) Prosím pána vyslanca, vašu záležitosť dnes neprednesiem, na to neskorej príde poriadok.

Ludvik Beck: Bude to pozajtra!

Karol Huszár: Keď parlament a zákonodarstvo krvavé obete žiada od ľudu, treba ľud uspokojiť, že medzi nami neni ani jedného takého, ktorý by dajaký osobný ošoh mal z terajšej vojny. Ja len ako zákonodarca plním svoju povinnosť, keď vystupujem ako obžalobník a pred výborom a porotou nesrovnalosti dokážať chcem o dvoch krajinských vyslancoch, že sa prehrešili proti zákonu o nesrovnalosti. (Čujme! Čujme! z ľavej strany.) Prvý, proti ktorému obžalobu dvíham, je:

Gabriel Dániel, krajinský vyslanec, skutočný vnútorný tajný radca, bývalý podpredseda pracovnej strany. Päť pádov nesrovnalosti oznámujem proti nemu.

Ponajprv, v záležitosti válečného lifrovania zo stránky «Pozemky prenajímajúceho Družstva» a pod týmto Družstvom skrývajúceho sa konsorciama; na základe 5., 7., 10., 11., 13. a 15. §-u, bo členom a podpredsedom bol takej, verejného zarábania spoločnosti, ktorá kontraktálnym liferantom bola spoločného ministerstva vojny.

Po druhé, v záležitosti válečného lifrovania *Jeckovicz a Druha*, na základe 11., 13. a 15. §-u tohože zákona, bo aj v tejto záležitosti uchádzal sa u spoločného ministerstva vojny.

Po tretie, v záležitosti válečného lifrovania *Finály a Dany*, na základe 11., 13. a 15. §-u, bo aj v tejto záležitosti zakročil u spoločného ministerstva vojny.

Po štvrté, v záležitosti válečného lifrovania *Glücksthal-a*, na základe 11. a 15. §-u, bo zakročil u spoločného ministerstva vojny.

Po piate, v záležitosti válečného lifrovania

Hoffmann-ovského, na základe 11. a 15. §-u, bo aj v tejto záležitosti uchádzal sa u spoločného ministerstva vojny. (Výkriky z krajnej ľavej: Bol on ozaj veľmi usilovný človek!)

Ďalej dvíham obžaloby proti:

Juliusovi Muzslaymu, po prvé v záležitosti válečného lifrovania *Jeckovicz a Druha*, na základe 11. a 13. §-u, bo v tejto záležitosti sprotredkoval.

Po druhé, v záležitosti *Szulasi—Holzer*, válečného lifrovania vína, na základe 11. a 13. §-u, bo u vojenského eráru a u ministerstva orby za peniaze uchádzal sa v záujme i po dnes uväznených válečných liferantov.

Týmito oznámeniami vyplnil som len svoju povinnosť a urobil som to tak v mojom mene, ako i z poverenia celej spojenej opozície, presvedčený som o tom, že skutočnú pravdivosť mojích obžalob pred patričnými výbormi aj dokázať môžem. (Hlučné éljenovanie z ľavej strany.)

Predseda: Vydá sa výboru nesrovnalostnému.

Udalosti svetovej vojny.

Východné bojište. *Front arcikniežata Jozefa:* Pri Dornavatre naše čaty prerazily sa po štvrtú čiaru Rusov. Pri Berezine nepriateľovi zapríčinily veľké krvavé ztráty.

Západné bojište *Nemcov proti Francúzom a Angličanom:* O válečných operáciach na západnom bojišti nemecký cisár bavorskému kráľovi poslal nasledovný telegramm:

Za skvelé prevedenie veľkého válečného pohybu na západnom fronte v prvom rade možno ďakovať zdarnej činnosti Tvojho syna. Tvoj syn s týmto previedol taký výkon, ktorý zasluhuje najväčšie uznanie a bude tvoriť slávnú stranu v histórii tejto vojny. Ku zvláštnej radosti mi slúži, aby som Ti toto dal na vedomie.

Vilhelm I. R.

Dedičovi bavorského trónu ale, kniežatu Ruprechtovi, nemecký cisár uznanie vyslovil nasledovne:

So zvláštnym uspokojením som sa dozvedel o veľkolepom a s neprevyšiteľnou presnosťou dľa plánu prevedenom priebehu strategického pohybu pod Tvojím veliteľstvom stojacich armád, Tebe a Tvojím pomocníkom, medzi nimi v prvom rade Tvojmu osvedčenému náčelníkovi generálneho štábu a Tvojím armádam vyslovujem svoje neobmedzené uznanie.

Vilhelm I. R.

Mezopotámsky front: V území Monastiru víťazné nemecké a bulharské čaty v bojoch cez desať dní trvajúcich, Francúzom a Talianom zapríčinily ztratu 50 tisíc ľudí.

Taliensky front: Dľa milánskej zprávy talianske časopisy počítujú s tým, že následkom cúvnutia Nem-

cov veľká rozhodujúca bitka na západnom fronte odtisla sa na koniec mája alebo na začiatok júna. V talianskych kruhoch je veľký nepokoj pre oslobodenie veľkých nemeckých čiat, zvlášte preto, lebo prišiel chýr, že sa maršall barón Konrad posledne radil s maršallom Hindenburgom.

Zprísnená vojna na mori.

Nemecký križiak «Möwe» sa druhý raz vrátil domov.

Berlin, 22. marca. Hlavný válečný stán oznamuje: Pomocný križiak jeho veličenstva «Möwe», ktorého veliteľom je gróf Dohna-Schlodien, zo svojej viacmesačnej križujúcej cesty na Atlantickom oceáne vrátil sa do jedného domáceho válečného prístavu. Loď zhabala 22 parných a 5 plachtových lodí s obsahom 123.100 brutto-register tún, medzi nimi 21 nepriateľských parolodí, z ktorých 8 bolo ozbrojených, 5 ale stálo v službe anglickej admirality, ďalej 4 nepriateľské plachtové loe.

Potopené lode sú nasledovné: 1. Anglický parník «Voltaire» s jedným 12-centimetrovým kanónom, s nákladom 18.617 brutto registrovaných tún. 2. Norvésky parník «Dallbjorg» s kusovým tovarom 2587 brutto reg. tún. 3. Anglický parník «Mount Temple» s jedným 7.5-cm. delom, 9792 brutto reg. tunami potravín, kusového tovaru a koní. 4. Anglická plachtová loď «Duke of Cornwall» so 152 brutto reg. tunami rýb. 5. Anglický parník «King George» s 3852 brutto registr. tunami výbušných látok, potravín a kusového tovaru. 6. Anglický parník «Georgio» s jedným 12-cm. kanónom, s 10.077 brutto registr. tunami pšenice, mäsa a koní. 7. Anglický parník «Jarrowdale» so 4652 brutto reg. tunami munície, potravín a válečného materiálu. 8. Anglický parník «Cambrien Range» so 4235 brutto reg. tunami pšenice a kusového tovaru. 9. Anglický parník «St. Theodor» so 4992 brutto registr. tunami uhlia. 10. Anglický parník «Dramatist» s 5400 brutto registr. tunami munície a ovocia. 11. Francúzska plachtová loď «Nantes» s 2600 brutto reg. tunami sanitry. 12. Francúzska plachtová loď «Asnières» s 3100 brutto reg. tunami pšenice. 13. Japonský parník «Hudson Maru» s 3800 brutto reg. tunami kusového tovaru. 14. Anglický parník «Radnorshire» s jedným 12-cm. delom, so 4300 brutto reg. tunami kávy a kakao. 15. Anglický parník «Minich» s 3800 brutto reg. tunami uhlia. 16. Anglický parník «Netherby Hall» so 4400 brutto reg. tunami ryže a kusového tovaru. 17. Kanadská plachtová loď «Jan» s 215 brutto reg. tunami cukru. 18. Norvégska plachtová loď «Staut» s 1200 brutto reg. tunami veľrýb. 19. Anglický parník «Wrecknockshire» s jedným 12-cm. kanónom, s 8400 brutto reg. tunami uhlia. 20. Anglický parník «French Prince» so 4800 brutto reg. tunami ovsu, kukurice a rožnej lichvy. 21. Anglický parník «Katherine» s 2900 brutto reg. tunami pšenice. 22. Anglický parník «Midi» s 2650 brutto reg. tunami uhlia. 23. An-

glický parník «Rhodante» s 2900 brutto reg. tunami pšenice. 24. Anglický parník «Esmeraldas» s obsahom 4680 brutto reg. tún. 25. Anglický parník «Otaki» so 7400 brutto reg. tunami, jedným 12-cm. kanónom. 26. Anglický parník «Duncterton» so 7.5-cm. kanónom, 6000 brutto reg. tunami dreva. 27. Anglický parník «Governor» s jedným 12-cm. kanónom, s 5500 brutto reg. tunami.

Zo všetkých zhabaných anglických parníkov «Jarrowdale» 31. decembra 1916. so 469 zajatými dostal sa do nemeckého prístavu, japonský parník «Hudson Maru» 16. januára 1917. s mužstvom lodí «Dramatist», «Radnorshire» a «Asnières» dostal sa do pernambuckého prístavu. Ostatné lode sme potopili. Pomocný križiak jeho veličenstva «Möwe» priviezol 593 zajatých.

Šéf admirality.

Zprávy domáce.

Gróf Aladár Zichy u jeho veličenstva kráľa.

Predseda kresťanskej ľudovej strany, skutočný vnútorný tajný radca gróf Aladár Zichy 23. marca bol na výsluchu u jeho veličenstva kráľa. Výsluch trval vyše jednej hodiny. Jeho veličenstvo dopodrobna zaoberalo sa s bežnými záležitosťami Uhorska.

Zprávy zahraničné.

Nová vláda vo Francúzsku utvorená je nasledovne: Ministerpredseda a zahraničný minister: *Ribot*, minister pravosúdia: *Viviani*, minister vojny: *Painlevé*, minister námorníctva: *Lacaze*, minister streliva: *Thomas*, minister financií: *Thierry*, minister vnútra: *Malvy*, minister osvety: *Steeg*, minister verejných prác: *Desplas*, minister obchodu: *Clementel*, minister orby: *Fernand David*, minister stravovania: *Violette*, minister robotníckych záležitostí a sociálnej opatery: *Bourgeois*, minister koloniálnych záležitostí: *Maginott*, štátny sekretár letúnskej služby: *Daniel Vincent*.

Antant uznal ruskú revolucionársku vládu.

Vlády Francúzska, Anglicka a Talianska uznali vládu ruských revolucionárov.

Revolúcia v Rusku.

Telegramm dočasnej revolucionárnej vlády cudzozemským zastupiteľom Ruska.

Nová ruská vláda cudzozemským zastupiteľom Ruska v telegramme oznámila prevrat v Rusku a zmenu na ruskom tróne.

V telegramme ruská vláda oznamuje padnutie starého politického ruského režimu, ktoré stará vláda vyvolala svojou nedbanlivosťou, zneužívaniami a hriechnou nepozornosťou, nakoľko starý politický režim rozhorčenosť ľudu smietla. Všeobecnosť hnevu, ktorý padlý režim u každého zdravého živila národa vyvolal, podstatne oblahčil priebeh krízy, bo každý s obdivuhodnou

oduševnenosťou pospiechal pod zástavu revolúcie, armáda revolucionárom poskytla rýchlu a účinnú podporu a národnému pohybu sotva za jeden týždeň dopomohla k rozhodujúcemu víťazstvu. Cár Mikuláš v listine, datovanej v Pskovsku a podpísanej 15. marca, v mene svojom a v mene dediča trónu v prospech veľkokniežata Michala Alexandroviča zriekol sa trónu. Veľkoknieža Michal Alexandrovič so svojej strany v listine 16. marca datovanej odmietol toto nabídnutie a len na to sa podujal, že najvyššiu moc len dotiaľ bude držať v svojich rukách, kým sa konštitučný krajinský snem na základe všeobecného volebného práva utvorí a ustáli vládnu formu a nové základné zákony krajiny. V tej istej listine veľkoknieža Michal Alexandrovič vyzval občanov Ruska, aby dotiaľ, kým sa vôľa národa prejaví, poslúchali dočasnú vládu, ktorú utvorili na iniciatívu ríšskej dumy a na ktorú preniesli každú moc.

Telegramm, ktorý podpísal zahraničný minister Miljukov, končí sa tým, že vláda, ktorá odoberá moc vtedy, keď Rusko žije svoju najťažšiu vnútornú a vonkajšiu krízu, je si povedomá obrovskej zodpovednosti, ktorá sa na ňu uvažuje. Vláda predovšetkým o to sa bude usilovať, aby odstránila ťažké chyby, ktoré z minulosti zaostaly a aby zabezpečila poriadok a pokojnosť krajiny, konečne aby zadovážila potrebné podmienky ku tomu, aby suverénny národ ohľadom svojho budúceho osudu slobodne mohol prejavíť svoju vôľu. Vo vonkajšej politike vláda v úctivosti bude mať zaviazanosť a sľuby Ruska, ktoré prevzala od padlého režimu. Vláda pozorne bude opatrovať spojenia, ktoré Rusko viažu ku jeho priateľským a spojeneckým národom a úfa, že tieto spojenia budú ešte úprimnejšie a trvácnejšie pod novým režimom, ktorý aj napozatým budú viesť demokratické zásady, úcta oproti malým a veľkým národom, sloboda ich vývinu a dobré priateľstvo medzi národami.

Svolajú konštitučné shromáždenie.

Talianskej agencii Stefani oznamujú z Petrohradu: Na porade výkonného výboru dumy a delegátov-robotníkov stalo sa dohodnutie poľahom na priechodný čas po zvolenie konštitučného shromáždenia. Výbor dumy pridržal sa toho, aby verejný poriadok úplne zpäťviedli, aby vo vojne bolo možno pokračovať aj v čase pred voľbami. Robotníci zpočiatku boli proti návrhom výboru dumy. Socialistický vyslanec Kerensky torbu ministerstva pravosúdia prijal len s tou podmienkou, že svolajú konštitučné shromáždenie. Voľby prevedú na základe všeobecného volebného práva.

Proklamácia Michala Alexandroviča.

Udajný následník detronisovaného cára Mikuláša II, veľkoknieža Michal Alexandrovič vydal nasledovnú proklamáciu:

Následkom vôle môjho brata uložili na mňa ťažkú úlohu, keď uprostred páru nemajúcej vojny a vnútorných vzbúr cársky trón na mňa preniesli. Preniknutý

tou istou myšlienkou, ktorá celý národ naplňuje, že totiž dobrobyt vlasti stojí nado všetko, pevne som sa rozhodnul, že najvyššiu moc prijmem len s tou podmienkou, ak je toto vôľou ľudu, nakoľko ľudovým hlasovaním, ktoré prejaví svojimi do ústavodarného shromáždenia poslanými vyslancami, vládnu reformu a novú ústavu ruského štátu má ustáliť. Keď prosím požehnanie Všemohúceho, každému ruskému môjmu spoluobčanovi nakladám, aby sa až dotiaľ podrobil vláde, ktorú na iniciatívu dumy utvorili a ktorá zaopatrená je všetkou mocou a auktoritou, kým bezprostredným, rovnakým a tajným hlasovaním zvolené ústavodarné shromáždenie svojím o vládnej forme vyneseným uzavretím vôľu ľudu neprejaví.

Moc výkonného výboru dumy.

Petrohrad, 18. marca. Na vyzvanie výkonného výboru duma uznala, že v záujme víťazného skončenia vojny zpäťvedenie poriadku je nevyhnutne potrebné, taktiež aj znovazapočatie spoločnej práce za frontom. Jednohlasne uzavreli, že дума poľahom na všetky záležitosti, ktoré súvisia so spravovaním ruskej ríše, uznáva moc výkonného výboru po svolanie konštitučného shromáždenia.

Ruskí ministri vo väzení.

Londýnska Reuterova kancelária oznamuje: Knieža Galicyn, Goremikin, bývalý veliteľ petrohradskej posádky, ďalej bývalí ministri Suchomlinov a Bjelajev, krom toho Protopopov, Ščeglovitov, Maklakov, Markov a Kurov sú internovaní v pevnosti Petra a Pavla. Ostatné osoby, ktoré boli vo vysokom postavení a boly chytené, ostanú predbežne v budove dumy.

Vymenovanie veľkokniežata Nikolaja Nikolajeviča dočasná vláda vyzdvihla.

Londýn, 20. marca. «Times» oznamuje z Petrohradu: Dočasná vláda bola prinútená revolucionárom dať ústupky. Cár, keď zadakoval, za hlavného veliteľa vymenoval opäť veľkoknieža Nikolaja Nikolajeviča. Dočasná vláda, napriek všetkej obľúbenosti veľkokniežata, bola prinútená vymenovanie vyzdvihnúť a vydala nariadenie, dľa ktorého hlavné veliteľstvo armády nesmie ostať v ruke členov rodiny Romanovcov.

Cár a cárovná vo väzení.

Londýnska Reuterova kancelária oznamuje z Petrohradu: Vláda nariadila, že bývalého cára a jeho manželku treba považovať za uväznených a treba ich odviesť do Cárskeho Sela. Generál Alexejev štyrom vyslancom, ktorých poslali do Mohileva, ku stráženiu cára prepustí jedno vojenské oddelenie.

Požiadavky ruského robotníctva.

Parížske noviny «Temps» oznamujú, že vodcovstvo organizácie robotníkov vyhlásilo, že vyslanca Kerenského len s tou podmienkou poslalo do dočasnej vlády, že zamýšľané poriadky a reformy aj napriek vojne prevedie. Robotníci si ďalej vymienili, aby z povereníkov

robotníkov a vojakov utvorený bol výbor, ktorý bude kontrolovať účinkovanie novej vlády.

Programm Kerenského.

Hága, 22. marca. Zpravodajca londýnskeho «Daily Telegraphu» shováral sa s Kerenským, novým ministrom pravosúdia. Minister je vodcom robotníckej strany a preto jeho vplyv je obrovský.

Kerenski vyhlásil, že žiada, aby Carihrad bol medzinárodný, Poľsko aby bolo neodvislé a Arménsko aby dostalo autonómiu pod protektorátom Ruska. Myslí, že keď Arménsko dostane autonómiu, vtedy v budúcnosti na Kaukaze bude o veľa menej nesnádz. Kerenski za žiaducné vyhlásil, aby Finnsku bola vrátená ústava.

Vyzvanie vlády k armáde.

Petrohrad, 21. marca. (Reut. kanc.) Vláda vyzvala armádu, aby zachránila svoju solidaritu a disciplínu, aby vojnu vyhrala, bo vnútorný prevrat závisí od istoty vojenskej obrany.

Výbor dumy prevzal najvyššie velenie armády a floty.

Genf, 22. marca. «Echo de Paris» oznamuje z Petrohradu: Výbor dumy prevzal najvyššie velenie armády a válečného loďstva.

Ruská armáda a prevrat.

Petrohrad, 21. marca. Z hlavného válečného stánu telegrafujú, že čaty shromáždily sa na jednom veľkom námestí, kde pretiahly pod červenými zástavami a za spevu Marseillaisy. Na žiadosť veľkokniežata Nikolaja Nikolajeviča náčelník generálneho štábu Alexejev prečítal listinu o cárovom zadakovaní a vyzval čaty, aby verne slúžili novej vláde.

Odstránenie miestodržiteľov.

Lugano, 22. marca. Stefaniho kancelária oznamuje z Petrohradu: Nová vláda uzavrela, že všetkých miestodržiteľov a vicemiestodržiteľov odstráni z úradu a predbežne dá ich zastúpiť predsedami zemstiev, ako dočasnými kommissármi. Namiesto miestnej polície všade vstúpi milícia.

Všeobecné voľby.

Zürich, 22. marca. Schweizerische Telegrafen-Information oznamuje z Petrohradu, že sa dočasná vláda dohodla s robotníckou stranou, že behom troch mesiacov budú všeobecné voľby.

Ruskí robotníci žiadajú vyjednanie o pokoj.

Berlin, 22. marca. «Vossische Zeitung» oznamuje zo Stockholmu: Ruskí socialisti-revolucionári uverejnili proklamáciu, v ktorej žiadajú pokoj, bo terajšia krvavá svetová vojna není záujmom ľudu. *Ľud rozhodne žiada, aby sa vyjednanie o pokoj naskutku začalo.*

Stockholm, 22. marca. Švédske časopisy oznamujú, že v Petrohrade medzi socialistami a občianskymi stra-

nami pomer sa zostril. Socialisti vypracovali program, ktorého prvý punkt žiada republikánsku ústavu a začatie vyjednaní o pokoj.

Švédske časopisy udalosti v Petrohrade považujú za víťazstvo sociálno-demokratickej strany pokoja. Tak «Svenska Dagbladet» v úvodníku píše: Na povzbudzovanie Angličanov liberálne strany dumy vytýčily zástavu revolúcie. Takto chcelo Anglicko zbuktatovať reakcionárnu vládu, ktorú upodozrievalo, že chce uzavrieť pokoj. Ale veci utvorily sa tak, že robotnícka strana, ktorá už dávno žiadala skončenie vojny, moc dostala do svojich rúk. Priebeh udalostí znamená pre Anglicko sklamanie.

Ako zadakoval cár?

Hága, 22. marca. Časopis «Times» oznamuje z Petrohradu: Keď Mikulášovi II. radili, aby necestoval na Petrohrad, bol natolko opatrný, že poslúchol radu a išiel do Pskova dočkať ďalší vývin vecí. Svojmu sprievodu povedal nasledovné: «Tento revolučný pohyb akiste znamená koniec monarchie.» Teda už aj vtedy boli pripravení k tomu najhoršiemu.

Vyslanci dumy Alexander Gučkov a konservatívny Šulgin z Rodziankovho poverenia išli na hlavný válečný stán generála Ruskija, kam prišli vo štvrtok (15. marca). Nešťastný panovník prijal ich v izbe zle osvetlonej. Bol bludný a na tvári bolo mu vidieť veľké starosti. Ale bol celkom pokojný. Obrátil sa ku Gučkovi a riekol:

— Len úplnú pravdu mi povedzte!

— Preto sme prišli, vaše veličenstvo, aby sme vám sdělili, že všetky petrohradské čaty sú na našej strane. Nemá to žiadneho cieľu poslať ta ešte viac plukov, na nádraží ich aj tak napadnú.

Cár takto odpovedal: — Viem to a už som i vydal rozkaz, aby sa čaty vrátili na front.

Nato nasledovala prestávka. Potom sa cár spýtal:

— Čo žiadajú odo mňa?

— Vaše veličenstvo sa musí zriecť trónu v prospech svojho nástupcu, pri regenstve veľkokniežata Michala Alexandroviča. Toto je vôľa novej vlády, ktorú sme utvorili pod vedením kniežata Lvova.

Cár nato s hlbokým dojatím rozvinul, že sa so svojim synom nevie rozlúčiť a preto sa v prospech veľkokniežata Michala zrieka trónu. Potom sa spýtal:

— Nemáte kus papiera?

Takto povstal manifest. Gróf Frederiks, brata ktorého v Petrohrade zatkli a cárov adjutant boli prítomní, keď cár podpísal svoj výrok. Písmo chytro bolo hotové. Pred podpísaním kniežata Lvova vymenoval za ministra-predseda, Mikuláša Nikolajeviča za generalissimusa, na niekoľko okamžení sklonil hlavu, potom bez všetkého pohnutia podpísal meno; posledný raz ako cár.

Celý výjav trval len za niekoľko minút. Cárove starosti zväčšuje ešte i to, že jeho dievky ťažko ochorely na osýpky. O život cáreviča sa i obávajú. Zadakovaného cára s celou jeho rodinou revolucionári internovali v kaštieli Carskoje Selo.

Odsúdení dráči.

(Pokračovanie.)

Hlavnomestská polícia novšie právoplatne odsúdila dráčov s obchodnými článkami. Odsúdení sú nasledujúci:

Kofa Šalamúnova Kleinová rod. Jozefína Raffael (Szerdahelyi-ut 4.) pre nevy písanie cien potravín a pre zapríčinenie škandálu na 60, kofa Michalova Tomenova (Karpfenstein-utca 15.) pre zdražovanie zeleniny a pre pohoršujúce držanie sa na 50, obchodníčka s koreninami Pavlova Kovácsova rod. Julianna Fridrich (Kispest, Hungária-ut 19.) pre zdražovanie kávy na 50, priekupec s vápnom Samuel Rosenblum (Vasvári Pál-utca 8.) pre skupovanie potravných článkov cieľom kšeftárenia na 100, udenárka Ondrejova Kulcsárova rod. Anna Steiner (Gizella-ut 31.) pre zdražovanie bravčoviny na 80, kofa Abelova Kemenszkého rod. Zuzanna Stano (Erzsébetfalva, Kádár-u. 1.) pre zdražovanie husí na 100 a udenárka Antonova Iliszova rod. Maria Tiszel (Ilka-u. 20.) pre zdražovanie slaniny na 200 korún. — Nitrianska osada budapeštianskeho veľkoobchodníka s mliekom Leopolda Schwartza nitrianskej vojenskej pozorovacej stanici každý deň lifovala 500 litrov mlieka. Keď Schwartz narukoval, vládny komisár stolice nitrianskej so Schwartzovou manželkou uzavrel smluvu. Vlni preskúmali mlieko a vysvitlo, že je sberané a preriedené vodou. Prešporská súdna stolica Schwartzovú odsúdila na 6 mesiacov do väzenia a na 1000 korún peňažnej pokuty a jej zamestnanca Petra Magdinu na 1 mesiac do väzenia a na 50 korún peňažnej pokuty. Karolovu Schneiderovú, ktorá tiež bola obžalovaná, súdna stolica oslobodila zpod obžaloby. Kúria trest Schwartzovej zvýšila na jeden rok do väzenia a na 2000 korún peňažnej pokuty a trest Petra Magdinu tiež zvýšila na jeden rok do väzenia a na 1000 kor. peňažnej pokuty.

Jozefova Tóthova (Garam-u. 32.) pre nevysluženie tvarohu na 2 dni zavretia a na 10 korún peňažnej pokuty; obchodníčka s topánkami Bernátova Schnitzlerova (Király-u. 98.) pre zdražovanie topánok na 150 korún; Jánova Radanovičova (tržište na Lehel-téri) pre zdražovanie zeleniny na 1 deň zavretia a na 50 korún; fabrická robotníčka Maria Lakatos pre zdražovanie tvarohu na 2 dni zavretia a na 100 korún; Ján Mészáros pre zdražovanie dreva na oheň na 200 korún; Andrejova Kulcsárova (Gizella-út 31.) pre zdražovanie masi na 130 korún; Gábelova Recskiho (Lehel-u. 5.) pre zdražovanie kapusty na 3 dni väzenia a na 100 korún; Ladislavova Gyrokoho (Gróf Haller-u. 60.) pre zdražovanie kukurice na 200 korún; Michalova Fritzova (Ranolder-u. 5.) pre zdražovanie mlieka na 2 dni zavretia a na 100 korún; predavač na trhu Jozef Joó z Novej Pešte pre zdražovanie krúp na 400 korún; predavačka na trhu Jurajova Friedingerova z Rákošpalty pre zdražovanie smotánky na 200 korún; vdova Andrejova Szikszaiho (Ujpest) preto, lebo trovila viac múky, ako je dovolené, na 10 dní zavretia a na 200 korún peňažnej pokuty.

CHYRNIK.

Dar biskupa Rajnera. Z Ostrihoma pišn: Vysvätený pán biskup, arcibiskupský námestník, dr. Ludvik *Rajner* na ostrihomskú (Viziváros) školu mníšiek obetoval 25.000 korún.

Cirkevné vymenovanie. Z Trnavy oznamujú: Jeho Eminencia knieža-primas Bélu Toldyho, rektora trnavského konviktu, a Ladislava Ťerményiho, vicerektora konviktu, ktorí sú obidvaja professormi trnavského arcibiskupského gymnásia, vymenoval za radcov trnavskej svätej stolice. — Z Ostrihoma ďalej oznamujú: Jeho Eminencia knieža-primas dr. Zoltána Meszlényiho vymenoval za arcibiskupského archivára a ceremoniára.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup spišský na uznanie zásluh, nadobudnutých pochvalným a horlivým účinkovaním, Michala Sztankó, r.-kat. učiteľa v spišskom Štvrtku, vymenoval za direktora-učiteľa tejže školy. — Na výstavné útraty kluknavskej r.-kat. školy osvietený pán biskup obetoval 1000 korún.

Oslávenie košického biskupa. Z Košíc pišu: 12. marca minulo 12 rokov, že vtedajší viedeňský apoštolský nuncius Granito di Belmonte za biskupa vysvätil vymenovaného košického biskupa Augusta *Fischera-Colbrieho*. Z príležitosti toho výročitého dňa srdečne pozdravil biskupa veľprepošt Eduard Medveczky na čele kapituly a ústredného kňazstva. Osvietený pán biskup poďakoval sa dojmave za preukázanú mu lásku.

Dar spišského biskupa. Jeho Excellencia, spišský biskup dr. Alexander *Párvy* kaplici invalidných vojakov v Nižných Smokovciach daroval utešené harmonium.

Stotisíc korún na vystavenie nových kostolov. Kaločský pralát-kanonik dr. Pavel *Maczkovics* na vystavenie kostolov v Palicsfürdő a v Szabadkaverucsics obetoval po 50.000—50.000 korún.

Pozdravenie Antona Beszkida. Kresťansko-ludového ablegáta starolubovenského volebného okresu z viac magurských obcí pozdravili mnohí za tú reč, ktorú 27. febr. v záujme ľudu, ako i proti protekcii a korrupcii povedal na sneme. Pozdravujúci prípis podpísalo medzi inými 6 farárov, 1 učiteľ a niekoľko obecných rychtárov. Pripojili sa aj takí, ktorí za oného času nehlasovali naň.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Ostrihomský kanonik, čestný biskup dr. Julius Walter, ktorý pri korunácii niesol apoštolský kríž a ktorého jeho veličenstvo kráľ vyznačil rádom železnej koruny druhej triedy, na pamiatku korunácie, ostrihomskému domu chudobných daroval štátny papier v cene 10.000 korún s tým, aby sa prebývajúci v dome chudobných každý rok vo výročitý deň korunácie spoločne pomodlili svätý ruženec za dlhý, blažený život a za slávne a požehnané panovanie kráľovského páru. — Rábsky kanonik dr. Ignác Molnár diecézanskému kňazskému pensijnému fondu daroval 10.000 korún a biskupskému žiakemu stolu (alumnium) tiež 10.000 korún v obligáciach válečnej požičky. — Kaločský arcibiskup Arpád Várady na cirkevné ciele najnovšie obetoval 20.000 korún.

Vesprímska kapitula bojujúcim vojakom. Vesprímska kapitula na svojom poslednom zasadnutí uzavrela, že vojakom bojujúcim na bojišti pošle 10.000 kusov modlitebných knižočíek.

Kňaz zlatej sv. omše. Z Nitry oznamujú: Andor Pullmann, dekan-farár v obci Radosna, 25. febr. slávil 50-ročné jubileum svojho kňazstva. Veriaci jubilantovi za jeho horlivé a zdarné účinkovanie zavďačili sa tým, že pod jeho menom pre jednu válečnú sirotu základinu složili 1200 korún.

Ubýva kňazstva. Nedostatok kňazov, ktorý citíť už od rokov, veľmi trpkó javí sa dnes. Zpomedzi 20.000 kňazov, ktorí museli narukovať vo Francúzsku, vraždenná guľka usmrtila už 3000. Mnoho rokov uplynie, kým sa vynahradia tieto nedostatky. Nedostatok tento citíť tým viac, bo i veľa missijných staníc pozbavené je duchovného otca a možno sa obávať, že tieto stanice zaniknú. Však už aj doteraz to bolo žalobou biskupov missijných: «Keby sme len mali viac kňazov, mohli by sme získať státisíce pohanov.» V Španielsku s roka na rok nápadne ubýva počet klerikov. Roku 1883. vstúpilo do všetkých semeníšť španielskych ešte 18.397 chcvancov, r. 1910. len 11.329 a r. 1913. ale už len 6998. Španielski biskupi sa starostlivo radiu, ako by sa možno bolo brániť proti broziacemu nebezpečenstvu nedostatku kňazstva. Nemecko, Rakúsko, Uhorsko, Švajciarsko a Portugalsko tiež trpia na nedostatok kňazstva. Rodičia, ktorí majú viac synov a im stačí, mali by aspoň jedného dať do škôl a venovať stavu kňazskému!

Bavorský minister kultu o položení kňazstva. Na bavorskom sneme minister kultu pri pojednávaní návrhu o válečnom doplnku bavorského kňazstva predstrel nasledovnú pozoruhodnú výpoveď: «Ťažko je dakoho na takú akademicky vzdelanú triedu najst, ktorá by pomerne tak skromný dôchodok mala, ako trieda kňazská. V tejto otázke postaviť sa musíme na ten istý základ, ako v záležitosti štátnych úradníkov a touto základnou zásadou musíme vymerať válečný drahotný doplnok kňazstva.» — Smutné je veru teraz hmotné položení i nášho hornoviedieckeho katolíckeho kňazstva, lenže u nás nechce to ľud uznať a niet kto by sa zaujal nášho biedneho kňazstva!

Vo Velbachoch (Spiš) za okresného notára jednolhasne vyvolili tamojšieho námestného notára Andora Szalókyho. Vyvolený okresný notár účasť bral vo svetovej vojne ako res. poručík, následkom ťažkého poranenia stal sa nesúcim k službe na front a preto bol oslobodený od vojenskej služby.

Vojenské vyznačenie. Za hrdinské chovanie sa proti nepriateľovi dostali: Julius Weiszer, res. poručík 85. peš. pluku, res. nadporučík Gejza Pauliny, poručík Arpád Bokor a res. poručík Ondrej Jáger z 9. honv. peš. pluku, najvyššie pochvalné uznanie popri súčasnom darovaní šablí. Ján Tollas, landšturmista 9. honv. pluku, dostal strieb. medailu hrdinskosti druhej triedy. Ondrej Nagy, res. honvéd 9. peš. pluku, dostal bronz. medailu hrdinskosti.

Podolinská filiálka Čer. Kríža 15. febr. vydržovala svoje ročné zasadnutie. Doterajší predseda, gymnasiálny direktor Jozef Hogyor, zaďakoval, na jeho miesto za predsedu vyvolený je miestny farár Franc Spiritza a za podpredsedu ružbašský okresný notár Rudolf Tfirst. Pamiatku zakladateľa filiálky nebohého podolinského lekára dr. Karola Csákyho zvečnili v zápisnici. Následkom rozpustenia nemocnice spolkové darovali bielizeň kěžmarskej nemocnici Červeného Kríža. Sbiery priniesly 975 korún, z toho obnosu dostala kěžmarská nemocnica Červeného Kríža na vianočné dary pre nemocných vojakov 100 korún, 112 korún obrátili na obuv pre 7 miestnych válečných sirôt a oštatok poslali do Budapešti na dobročinné válečné ciele. Tejto zimy zhotovili 42 párov zápästníkov pre vojakov na bojišti. Spolkový majetok obnáša 1286 korún. 15. apríla filiálka zariadi válečné odopoludnie s čajom a prednáškami.

Cudzozemci v tatranských kúpeľoch. V Tátrašzépľaku bolo vlni 27 cudzozemských stálych hostí. Medzi nimi 3 Rusi, 1 Angličan, 1 Francúz, ktorí sa ako internovaní s dovolením vrchnosti zdržovali v kúpeľoch, 3 Nemci a ošatní Rakúšania. V Smokovciach bolo 68 cudzozemských stálych hostí. Medzi tými internovaných 8 Angličanov, 1 Talian, 1 Rus, 2 Rumuni a 1 Francúz, potom 1 Hollandčan, 1 Grék, 4 Švajciarčania, 11 Nemcov. V Nových Smokovciach bolo 18 cudzozemcov: 1 Francúz, 1 Angličan, 1 Nemeč. V Tatranskej Lomnici bolo 42 cudzozemcov, medzi nimi internovaných 7 Angličanov a 4 Francúzi, 5 Nemcov a os atní Rakúšania. Koncom februára zdržovalo sa v tatranských liečivých kúpeľoch 450 civilných hostí a 710 vojenských osôb, taký počet hostí, aký Vysoké Tatry v žiadnej predošlej zime ani približne preukázať nemohly. K tomu počtu príde ešte asi 1800 skiových žiakov honvédskeho skiového naukobehu a 240 v Ždaru, ktorí všetci mali odísť 10. marca.

Veľká zima v Londýne. V Londýne zamrzly dve ženy následkom veľkej zimy. 15 ľudí zmizlo, medzi nimi dve americké ženy, jeden americký professor a jeden americký novinár.

Zamrzli. Ludvík Nagy, gazda z obce Bereghöszörmény, keď šiel na jarmok, poblúdlil vo veľkej sňahovej fujavici a zamrzol. Len o niekoľko dní ho našli. — Pri obci Palics našli v sňahu dve zamrzuté staré ženy.

Mesto Levoča za svoj domáci pluk. Mestský výbor Levoče na svojom poslednom valnom zasadnutí k vydaniu bohato ozdobenej knihy o dejinách 85. peš. pluku odhlasoval 200 korún.

Dopis z Trenčianskej.

Prosíme o uverejnenie týchto riadkov v našom «Krestan»-e.

Srdečne pozdravujeme pána Jána Bartosa, krajinského vyslanca krestanskej ľudovej strany okresu zlatomoravského. Tento nadaný muž, ktorý neustále a neohrožene bojuje za práva ľudu siovenského — zaslúži od nás pochvalu. Závidíme tomu okresu, že má takého

spravodlivého zástupcu, ktorý sa stará o svojich voličov, neunavene pracuje v záujme nášeho blahobytu. U nás v Ternčianskej ale páni ablegáti málo sa o nás starajú a tým menej ich vidieť po okresoch chodíť. Boja sa, že by museli čuť veľké ponosy proti prechmatom jednotlivých notárov. Opísať sa to nedá, čo títo bašovovia s nami robia. Nikto ich nekontroluje, robia čo chcú s nami. Naše žaloby od vrchnosti len slubami bývajú odbavené. Páni ablegáti našej stolice sa nestarajú o to, ako a kedy sa rozdáva válečná podpora, kto ju má dostať a kto nie. Nestarajú sa, ako sú zaopatrené vdovy a siroty padnutých hrdinov. Sú také pády, že sú už po dva roky chudobné vdovy so syrotami a ešte podnes nič nedostali, bo notár nemá času k tomu. Pri tom ale také, ktoré sa mu dobre zavďačili, dostávajú válečnú podporu. Dobré sa hovorí, že «kto masť, ten vozí». Tak stojíme i s reklamantmi. Mnohí sú doma, čo by nemali právo k tomu, a zase sú takí, čo by mali právo doma ostať a musia narukovať. Človek sa už ani nevyzná s takýmto zachádzaním. I nosíme i vozíme i robíme

i platíme dobre notárovi — a predsa robí s nami ako sa mu páči.

Lud je veľmi rozhorčený a pomoci není. Či už ani pravdy není na svete? X.—

Na žalúdok chorým

nevyhnutne potrebným liekom je

Jágerská voda,

ktorú od 150 rokov dorábajú **jágerskí milosrdní bratia**. K dostaniu je v každej lekárni, cieľu najprimeranejšie je ale objednať si ju v

Lekárni milosrdných bratov

v Jágri (Eger).

Malá fľaška 80 halierov. Stredná fľaška 2 koruny 20 halierov. Veľká fľaška 4 koruny 40 halierov. Menej ako v hodnote 3 koruny neposielame po pošte.

Varujeme sa napodobenín.

**Svrblavosť
svrab,
hostec,
nemocekože,
staré rany**

stotné lieči zákonom chránený prostriedok **Borovičková masť**. Nešpiní a je zcela bez zápachu. Malý teglik 3 koruny, veľký teglik 5 korún, rodinný teglik 9 korún k tomu patriaceho borov čkovoého mydla cena 4 K s úpravou upotrebenia. Dorába

Alexander Gerő, lekárnik Nagyköros 40.

Zdarma a franko
na žiadosť
dostane každý
môj hlavný
cenník

asi so 4000
vyobraze-
niami hodín,
zlatého strie-
borného,

umelého tovaru a hu-
dobných nástrojov.
Žiacke a koncert husle
K 12, 14, 16, 20, 25, 30
a v. Dobré harmoniky
K 8, 10, 12, 16, 18, 20,
40, 50 a vyšej. Záměna
povolená alebo návrat
peňazi. Zasielanie s
poštovou dobierkou
alebo pri voprednom
zaslaní peňazi, Zasiela
vývozný dom

Hanns Konrad

cis. a kr. dvorný zásielca
Brüx číslo 1545.

(Cechy)

8 halierov

(za 1. poštovou
dopisničku) sto-
jí vás môj hla-
vný cenník,
ktorý na žia-
dosť pošle vám

Prvá dielňa na hodiny
Hanns Konrad

cis. a kr. dvorného
zásielcu Brüx číslo 1544.

☞ (Cechy) ☞

Nickel alebo oceľové
anker hodinky K 16, 18,
20. Válečné rádium an-
ker hodinky K 18, 22,
26 Bielokovové (Glorie
striebró) s dvojitou
pokryvkou anker re-
montoir hodinky K 30.

Massivné strieborné
anker remontoir ho-
dinky K 40, 50, 60.
Budičky a stenové ho-
diny vo veľkom výbere.
3 rokov záruka. Za-
sielanie s poštovou do-
bierkou. Záměna povo-
lená alebo návrat peňazi.

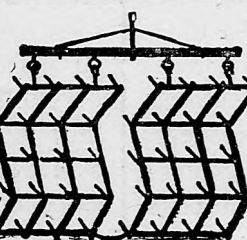

Najlepšia kosa na svete je
„Kosa generála Dewetta z kovu novej ocele“
ktorej jediným a výlučným
dodávateľom a predávateľom je **Pavel Sohr, Somogy-Szill**

Dewett generála kosa z delovej ocele je z tých najlepších kovo-
vých miešaní utvorená, ktorej dorábania je tajnosť jej dielne. 500 korún
vyplatím tomu, kto preukáže Dewett generála deloocelovú kosu od dru-
hej firmy. 1000 korún vyplatím tomu, kto z pomedzi 100 Dewett
generálových kôs najde len 2 zlé kosity. Kto si chce úplne spoľahlivú
a dobrú kosu zaopatríť, ten nech do toho času nekupuje žiadnu kosu,
dokiaľ si nežiada a nebude mať v rukách obrázkový cenník od našej
chýrnej firmy, ktorá ho zdarma dopošte. Nech každý žiada cenník na
dopisujúcom listoku. Najprihodnejší čas ku obstaraniu kosity je čas v
zime. Sbratateľom výhod! Úplná záruka! Kto objedná 10 kusov, je-
donástu dostane zdarma. Svedomita obsluha! Viac tisíc podakujúcich
listín a nových objednáviek stojí k službe zaujmateľom. Britva z diamantovej ocele s
5-ročnou zárukou 3 kor.

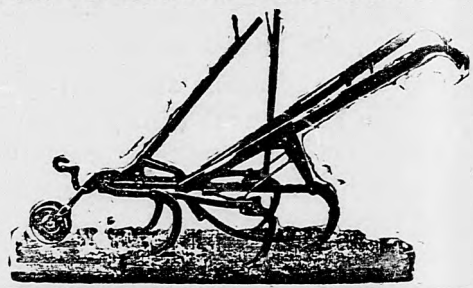
Ochran. známka.

Ľahký lež pevný oceľový pluh s truhlicou váhové 70 kgr. 115 korún.
„Junov“ americká koňská motyka a sruňáčka prevádza prácu 5-6
cen imet. rov 135 korún. Zvlášte dobrá železna brána 2 dielna 42 kgr.
70 kor. 3 dielna 62 kgr 10 kor. Račte si pýtať cenník a úprava upo-
trebenia. K dostaniu u:

Jozef Marosi a Syna

veľký vyvozný dom kôs a železného tovaru Esztergom 15.

Zázrak sveta je ohnivej ostrosti

ŠARKAN-KOSA

Jedným kúvaním 3 dni, jedným naostrením cez deň možno s ňou kosíť. Podobnej
kosity ako je táto ani v dobrote ani v akosti, ani v pružnosti není na celom širom svete.
Za každú kosu úplná 3 rokov záruka a kotrá nezodpove, zamen sa bezpatne. Zo skúse-
nosti ale vieme že medzi tisíc kusmi není ani jednej zlej. Cenník tohoto, každému hospo-
dárovi nevyhnutne potrebného nástroja zdarma poslala:

SARKAN-KOSU rozposielajúce stredisko **Somogyszil.**